

बीजमात्रं निमित्तकारणमात्रं ॥ मात्रपदेनोपादानत्वव्यावृत्तिः ॥ तर्ह्युपादानं किं तत्राह ॥ ऋतुमन्मात्रेति ऋतुमत्यामात्रेत्यर्थे पुंवद्भावः ॥ यत्तादृश्यामात्रा गर्भे धृतं संयुक्तं परस्पर
मिलितं शुक्रं शोणितं च ॥ तदिह लोके पुरुषस्य शरीरस्य जन्म उपादानकारणं भवतीत्यर्थः ॥ एवं च शुक्रशोणितयोगात् आकृष्टं पञ्चभूतसमूह एव पुरुषश्चेतनो न तस्य केनचित्संबंध इ
त्याशयः ॥ ११ ॥ गतइति ॥ यत्र येषु भूतेषु गंतव्यं तत्र तेषु गतो लयं प्राप्नोति ॥ त्वमपि तथैव लयं प्राप्स्यसीति स्थिरस्य कस्यचिद्भावत्वात् केन संबंध इति भावः ॥ उक्ता एषा भूत
समूह रूपस्य तेषु लयप्राप्तिरूपा प्रवृत्तिर्मर्त्यानां स्वभावप्राप्तेति शेषः ॥ अतस्त्वं मिथ्या विहन्यसे राज्यरूपा तु रूपा र्थादिति शेषः ॥ १२ ॥ नन्वर्थविघातेऽपि धर्मो मे भविष्यतीत्यत्राह ॥
अर्थेत्यादि ॥ अर्थे प्रत्यक्षसिद्धपुरुषार्थप्राप्ते तं परित्यज्य ये ये आस्तिका धर्मपरास्तान्तां न्छोचामि ॥ धर्मफलभोक्तुरभवादिति भावः ॥ तदेवाह ॥ तेहीति ॥ प्रेत्यांत समयं प्राप्य

बीजमात्रं पिता जंतोः शुक्रं शोणितमेव च ॥ संयुक्तं ऋतुमन्मात्रा पुरुषस्येह जन्मतत् ॥ ११ ॥ गतः स नृपतिस्तत्र गंतव्यं यत्र तेन वै ॥ प्रवृ
त्तिरेषा भूतानां त्वं तु मिथ्या विहन्यसे ॥ १२ ॥ अर्थधर्मपरा ये ये तांस्तान्छोचामि नेतरान् ॥ ते हि दुःखमिह प्राप्य विनाशं प्रेत्य लेभिरे ॥ १३ ॥
अष्टकापितृदेवत्यमित्ययं प्रसृतो जनः ॥ अन्नस्योपद्रवं पश्य मृतो हि किमशिष्यति ॥ १४ ॥ यदि भुक्तमिहान्येन देहमन्यस्य गच्छति ॥ द
द्यात्प्रवसतां श्राद्धं न तत्पथ्यशनं भवेत् ॥ १५ ॥

विनाशं भोजिरे न त्वन्नोपाजितधर्मस्य तत्रावस्थिति रस्ति ॥ प्राप्य विनाशं प्रतिपेदिरे इति पाठांतरं ॥ १३ ॥
नन्वेवं श्राद्धाद्याचारा संगतिस्तत्राह ॥ अष्टकेति ॥ तदा दियत् पितृदेवत्यं श्राद्धकर्म इति तत्र प्रसृतः प्रवृत्तो यं जनस्तस्यान्नस्य स्वभोगसाधनस्य उपद्रवं नाशं केवलं करोति ॥
पश्य विचारय तामेव विचार्या युक्तिमाह मृतो हीति ॥ १४ ॥ ननु तैश्च भोजनेऽपि तदुद्देशेन दत्तं लोकांतरे तमुपतिष्ठतीत्येतमर्थं भोक्तृभोवनदूषितमपि युक्त्यंतरेण दूषयति ॥
यदीति ॥ प्रवसतामुद्देशं कृत्वा श्राद्धं दद्यात् ॥ प्राप्तकाले लिङ् ॥ तद्दानमेवोचितमित्यर्थः ॥ ननु तत्पथ्यशनं तस्मै दीयमानं पथ्यशनं पाथेयं न्याय्यं भवेत् ॥ भारवहनेन दुःखद
त्वादिति भावः ॥ एतेनैव न्यायेन देवार्थदानमपि व्यर्थमित्युपपादितं ॥ १५ ॥